

بحران بی صدایی

حسین راغفر /

استاد اقتصاد دانشگاه الزهراء (س)

روایت است که رسول اکرم (ص) فرمود: «ملتی که در آن حق ضعیف را، بی آنکه از سخن گفتن هراس داشته باشد، از قوی نستاند هرگز پاک و پیراسته نمی گردد». برای مواجهه با دگرگونی های خانمان برانداز در جامعه باید این امکان را فراهم آورد که فرودستان قادر باشند بدون هراس، رأی، صدا و اعتراض خود را در مقابل رشد و گسترش گفتمان نولیبرال و قدرت خواص مطرح کنند و چنین این صدا در سیاست های حاکمیت منعکس شود. این در حالی است که تنها صدای بلند، گفتمان نولیبرالیسم، برندگان و اصحاب قدرت و ثروت است که به گوش می رسد و هرروز توسط رسانه ها طنین بلندتری می گیرد.

صدا، رأی و اعتراض به مثابه فرایند ارائه تفسیری از خود و آنچه که بر زندگی فرد اثر می گذارد، بخشی تقلیل ناپذیر از آن چیزی است که معنای انسان به خود می گیرد؛ صدای مؤثر، یعنی فرصت مؤثر بیان صدای شنیده شده و به حساب گرفته شده که یک خیر انسانی است. بنابراین صدا بدون تردید به مثابه یک ارزش ظاهر می شود. اما باید مراقب بود که ما، از سوی متولیان نولیبرال، در تمام دامنه های اقتصادی، سیاسی و فرهنگی، به شیوه هایی، راهبری و مدیریت می شویم تا ارزش صدا، رأی و اعتراض نفی شود و به جای آن بر تفوق کاربرد بازار تأکید و موقعیت آن تثبیت گردد. باید توجه کرد که بخشی از بحران صدا حاصل تعلق خود مادر نگاهبانی از ارزش صدا، رأی و اعتراض برای به چالش کشیدن و حتی شناسایی «قواعد همون نفی صدا» است. شناسایی این بحران و بررسی منابعی که می توانند به ما در اندیشیدن به این بحران و فراتر رفتن از آن کمک کنند، برای نجات جامعه از سقوط ضروری است. انسان ها می توانند تفسیری از خود و موقعیت خود در جهان ارائه کنند. «پل ریکور» می نویسد: «اگر کسی معنای روایت کردن پدیده ها را نمی دانست، نمی دانستیم که فرهنگ چه چیزی می توانست باشد». اگر با مردم به گونه ای برخورد شود که گویی آن ها فاقد ظرفیت بیان نظر و اعتراض هستند، آن گاه معنای چنین برخوردی این است که گویی مردم انسان نیستند. جوامع مختلف در طول تاریخ نمونه های شرم آوری بی شماری را از این موارد ارائه می کنند. صدا، رأی و اعتراض تنها واژگانی برای نیل به مسما و روح آن ظرفیت است. پس داشتن صداهای تنهایی کافی نیست. آن چه مردم می خواهند این است که صدای آن ها اهمیت داشته باشد. در طول حیات اقتصادی، سیاسی و فرهنگی صداهای گوناگون منعکس شده است اما این «صدای مؤثر» است که مشروعیت نظام های مردم سالار را تعیین می کند. نشانه تأثیر صدا، شنیده شدن آن